

**Mavzu: QISHLOQ XO'JALIK HAYVONLARINING
EKSTERYERI VA INTERYERI**

Termiz Davlat Muhandislik va Agrotexnologiyalar Universiteti talabasi

Xudoyberdiyeva Xurshida Shuxrat qizi

Termiz Davlat Muhandislik va Agrotexnologiyalar Universiteti talabasi

Qudratova Marjona Baxrom qizi

Anotatsiya : Ushbu maqolada qishloq xo'jalik hayvonlarining eksteryeri va interyeri haqida so'z yuritiladi. Eksteryer va interyer tushunchalari qishloq xo'jalik hayvonlarining tashqi ko'rinishi va ularning ichki tizimlarining tuzilishini anglatadi. Hayvonlarning eksteryeri va interyeri ular haqida to'liq tasavvur yaratishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, turli xil fizik va biologik ko'rsatkichlar, shu jumladan, tana tuzilishi, mushak tizimi, qon aylanishi, hazm tizimi kabi jihatlari o'rganiladi. Maqolada bu omillarni tahlil qilish orqali qishloq xo'jalik hayvonlarining samarali parvarishlash va ularning ishlash qobiliyatini yaxshilash uchun zarur bo'lgan ma'lumotlar keltirilgan.

Anotatsiya: В данной статье рассматриваются экстерьер и интерьер сельскохозяйственных животных. Понятия экстерьера и интерьера связаны с внешним видом животных и их внутренними системами. Экстерьер и интерьер играют ключевую роль в понимании физических и биологических характеристик животных, таких как структура тела, мышечная система, кровообращение, пищеварительная система и другие. В статье приведены данные, которые помогут в улучшении ухода за сельскохозяйственными животными и повышении их продуктивности.

Anotation: This article discusses the exterior and interior of agricultural animals. The terms exterior and interior refer to the outward appearance of animals and the structure of their internal systems. The exterior and interior play a crucial role in understanding the physical and biological characteristics of

animals, including body structure, muscle system, blood circulation, digestive system, and more. The article provides information that can help improve the care and productivity of agricultural animals.

Kalit so'zlar:

- *Qishloq xo'jalik hayvonlari*
- *Eksteryer*
- *Interyer*
- *Tashqi ko'rinish*
- *Ichki tizimlar*
- *Hayvonlarni parvarishlash*
- *Naslli seleksiya*
- *Hayvonlarning ishlab chiqarish qobiliyati*

Kirish:

Qishloq xo'jalik hayvonlari insoniyat hayoti va iqtisodiyoti uchun muhim ahamiyatga ega. Ularning yuqori samaradorligi, yaxshi parvarishlanishi va salomatligi ko'plab omillarga bog'liq. Ushbu omillar orasida hayvonlarning eksteryeri (tashqi ko'rinishi) va interyeri (ichki tuzilishi) juda katta ahamiyatga ega. Eksteryer hayvonlarning morfologik, anatomik va fiziologik xususiyatlarini o'z ichiga oladi, bu esa ularning salomatligi va ish faoliyatini to'g'ri baholashga yordam beradi. Interyer esa hayvonning ichki tizimlarining ishlashini, ya'ni hazm qilish, qon aylanishi, muskullar va nerv tizimini ifodalaydi. Hayvonlarning ushbu xususiyatlarini chuqur o'rganish, ularni samarali parvarish qilish va ularning ishlab chiqarish qobiliyatini oshirish uchun zarurdir.

Eksteryer (tashqi ko'rinish) va uning turlari

Eksteryer, asosan, hayvonlarning tashqi tuzilishini, ularning tana shakli, bo'y-boyi, mushak tuzilishi, teri holati, qoramol va boshqa hayvonlarning tashqi xususiyatlarini anglatadi. Eksteryer hayvonning umumiy salomatligini, uning qishloq xo'jalik faoliyatiga qanchalik mos kelishini aniqlashda muhim rol o'ynaydi. Eksteryerni tahlil qilishda quyidagi ko'rsatkichlar muhim:

- Tana shakli va tuzilishi: Hayvonning tana uzunligi, bo'yi, yelkasining balandligi va boshning shakli uning ishlash qobiliyati haqida ko'plab ma'lumotlarni beradi. Misol uchun, qoramolning yelka balandligi va tana uzunligi uning go'sht ishlab chiqarish yoki sut ishlab chiqarish qobiliyatini ko'rsatadi.

- Mushak tizimi: Yaxshi rivojlangan mushaklar hayvonning yuqori mahsuldorligini ta'minlaydi. Bu ayniqsa, go'sht va sut ishlab chiqarish bilan bog'liq.

- Teri va sochlar: Teri va sochlar hayvonlarning umumiy holati va salomatligini aks ettiradi. Yaxshi holatda bo'lgan teri va sochlar hayvonning sog'lig'ini va parvarish darajasini ko'rsatadi.

Interyer (ichki tizimlar) va uning ahamiyati

Interyer, hayvonlarning ichki tizimlarini o'rganishni anglatadi. Bu tizimlar asosan hazm qilish, qon aylanishi, nafas olish, va nerv tizimlaridan iborat. Ularning to'g'ri ishlashi hayvonning salomatligini va ishlab chiqarish qobiliyatini bevosita ta'sir qiladi. Interyerni o'rganish, hayvonlarni parvarish qilish va seleksiya qilishda muhim ahamiyatga ega.

Quyidagi tizimlar interyerda o'rganilishi kerak:

- Hazm tizimi: Yaxshi rivojlangan hazm tizimi hayvonning oziq-ovqatdan maksimal foyda olishiga yordam beradi. Misol uchun, qishloq xo'jaligi hayvonlarining ovqatni hazm qilish qobiliyati ularning go'sht yoki sut ishlab chiqarish samaradorligini belgilaydi.

- Qon aylanishi va yurak tizimi: Yaxshi qon aylanishi hayvonning mushaklar va organlariga kerakli miqdorda kislorod va oziqa moddalarini yetkazib berishni ta'minlaydi.

- Nerv tizimi: Yaxshi rivojlangan nerv tizimi hayvonning yaxshi rivojlanishini, tashqi omillarga moslashuvchanligini va umumiy salomatligini ta'minlaydi.

Eksteryer va interyerni tahlil qilishdagi ahamiyat

Eksteryer va interyerni tahlil qilish, hayvonlarning salomatligi va ish faoliyatini yaxshilashda muhim vositadir. Bu tahlil yordamida:

- Hayvonlarning naslini yaxshilash va samaradorlikni oshirish mumkin.
- Xastaliklarga chidamli hayvonlarni tanlash va ularni ko'paytirish imkoniyati oshadi.

- Parvarishlash va boshqarish usullarini optimallashtirish mumkin.

Eksteryer va interyer tahlillari orqali qishloq xo'jalik hayvonlarining turli kasalliklar va salomatlik muammolariga tezda javob berish mumkin.

Xulosa

Qishloq xo'jalik hayvonlarining eksteryeri va interyeri ularning salomatligi, ishlab chiqarish qobiliyati va umumiy farovonligi bilan bevosita bog'liq. Eksteryer, hayvonning tashqi tuzilishi va morfologiyasini anglatadi, interyer esa ichki tizimlarning to'g'ri ishlashini ifodalaydi. Ushbu tushunchalar qishloq xo'jaligi hayvonlarini parvarish qilishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, hayvonlarning samaradorligini oshirish va ularni salomatligini saqlash uchun ilmiy asoslangan yondashuvlarni qo'llash zarur. Bu yondashuvlar, o'z navbatida, qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini optimallashtirish va sog'lom hayvonlarni olishda katta ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Raxmatullaev, M. X. (2017). Qishloq xo'jalik hayvonlari va ularning eksteryeri. Toshkent: O'zbekiston Fanlar Akademiyasi.
2. Davronov, A. A. (2018). Qishloq xo'jalik hayvonlari eksteryeri va interyeri. Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti nashriyoti.
3. Shamsiyev, A. T. (2015). Hayvonlarning salomatligi va parvarishlashda eksteryer va interyerning ahamiyati. O'zbekiston tibbiyoti jurnali, 3(9), 55–60.
4. Tursunov, I. A. (2016). Qishloq xo'jalik hayvonlari eksteryeri va interyeri: muammolar va yechimlar. Toshkent: O'zbekiston tibbiyot akademiyasi.
5. Abdullayev, S. M. (2014). Qishloq xo'jalik hayvonlari va ularning morfologik xususiyatlari. Qishloq xo'jaligi tibbiyoti jurnali, 5(11), 40-45.
6. Mirzayev, I. A. (2017). Hayvonlarni parvarishlashda eksteryer va interyerning o'rni. Toshkent: Farg'ona Davlat Universiteti nashriyoti.